

OKRUHY K SZZ Z PEDAGOGIKY

včetně klíčových slov a orientačních seznamů literatury k jednotlivým okruhům

V období před státní závěrečnou zkouškou mají studenti k dispozici klíčová slova ke každému okruhu. Tyto materiály jim pomáhají lépe se zorientovat v obsahu jednotlivých témat a poskytují doporučení, z jakých zdrojů mohou při přípravě čerpat.

Při samotném konání státní zkoušky si student losuje **dva okruhy** – jeden ze společné části a druhý z individualizované části portfolia. Během přípravy na odpověď má k dispozici klíčová slova k oběma okruhům.

PRO STUDENTY UČITELSTVÍ 1. STUPNĚ ZŠ, kteří vstoupili do studia v roce 2019 a později

Platné od akademického roku 2023/2024 do odvolání

1. Cíle vzdělávání

Klíčová slova a teze: školský zákon; Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+; RVP ZV; ŠVP; vztah cíle a hodnocení; vztah cíle a obsahu vzdělávání (učiva); měřitelnost vzdělávacích cílů; Bloomova taxonomie kognitivních vzdělávacích cílů -revidovaná a nerevidovaná; taxonomie cílů afektivní domény; plánování výuky na základě velkých/klíčových/nosných myšlenek (big ideas); personalizované výukové cíle; příprava učitele na výuku; zhodnocení dosažení výukových cílů; diferenciacce/individualizace vzdělávacích cílů

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

STARÁ, J., ZEMANOVÁ, B., HORSKÁ, B. (2020). *Obecná didaktika I - Plánování výuky*. Dostupné zde: <https://cuni.futurebooks.cz/detail-knihy/obecna-didaktika-i-planovani-vyuky>

KALHOUS, Z. a OBST, O. (2009). *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál.

PASCH, M. et al. (2005). *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál.

STARÁ, J. (2009). *Plánování výuky: úvod do plánování výuky: práce se vzdělávacími cíli: distanční text*. Praha: PedF UK.

SPIPKOVÁ, V. (2005). *Proměny primárního vzdělávání v ČR*. Praha: Portál.

Legislativa. MŠMT ČR [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/urednik>

Mezinárodní šetření. ČŠI [online]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Mezinarodni-spoluprace/OECD/OECD-uvod>

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. MŠMT ČR [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

2. Obsah vzdělávání

Klíčová slova a teze: obsah vzdělávání, učivo, vztah učiva a oboru, didaktická analýza učiva, didaktická znalost obsahu; RVP ZV, ŠVP; vztah cíle a obsahu vzdělávání/učiva; vztah učiva a klíčových kompetencí; vztah učiva a průřezových témat; výběr učiva, závaznost učiva, základní vs. rozšiřující učivo; dotváření obsahu učiva učitelem; učebnicové materiály a jiné výukové zdroje a práce s nimi při výběru a zpracování učiva; diferenciací/individualizace obsahu výuky; příprava učitele na výuku; obsah vzdělávání v závislosti na společenských změnách ve vybraném historickém období.

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

STARÁ, J., ZEMANOVÁ, B., HORSKÁ, B. (2020). *Obecná didaktika I - Plánování výuky*. Dostupné zde: <https://cuni.futurebooks.cz/detail-knihy/obecna-didaktika-i-planovani-vyuky>

JANÍK, T., MAŇÁK, J. a KNECHT, J. (2009). *Cíle a obsahy školního vzdělávání a metodologie jejich utváření*. Brno: Paido.

KNECHT, P. (2009). Co je dnes obsahem vzdělávání? *Pedagogická orientace*, 19(2), 120–127. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1228/937>

PASCH, M. et al. (2005). *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál.

SKALKOVÁ, J. (2007). *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada.

Rámcový vzdělávací program pro základní školy, školní vzdělávací programy

3. Výuková komunikace

Klíčová slova a teze: vztah mezi komunikací a učením, autoritativní a dialogický diskurz, přístupy aplikující efektivní výukovou komunikaci, význam konceptuálního tlaku při učení, učitelovy otázky ve výuce, řízení komunikace učitelem, participace žáků na výukové komunikaci, verbální komunikace; neverbální komunikace; komunikační síť ve třídě; popisný, posuzující jazyk; chyba při učení; interakce s žáky; vztahové a věcné signály v komunikaci; respektující komunikace; komunikace v konfliktu, význam Vygotského teorie pro učení, význam Brunerovy koncepce lešení pro učení

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

ŠEĐOVÁ, K., ŠALAMOUNOVÁ, Z., ŠVAŘÍČEK, R., SEDLÁČEK, M., MAJCÍK, M. a NAVRÁTILOVÁ, J. (2019). *Výuková komunikace*. Brno: Muni press.

DEVITO, J. A. (2008). *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada.

KOPŘIVA, P. (2008). *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála.

KŘIVOHLAVÝ, J. a MAREŠ, J. (1995). *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita.

ROSENBERG, M. (2016). *Nenásilná komunikace*. Praha: Portál.

4. Metody výuky a organizační formy výuky

Klíčová slova a teze: výukové metody a strategie, interaktivní přímá výuka celé třídy, kooperativní výuka, projektová výuka, integrovaná tematická výuka, badatelská výuka, výchovné a výukové strategie pro rozvoj klíčových kompetencí, individualizace a diferenciací metod a forem výuky; problémová výuka; konstruktivistické pojetí výuky; induktivní a deduktivní postup; postupy programu Začít spolu a RWCT, organizační formy.

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

STARÁ, J., ZEMANOVÁ, B. *Obecná didaktika III - Výukové metody a strategie*. Dostupné na: [CUNI \(futurebooks.cz\)](http://futurebooks.cz)

CANGELOSI, J. S. *Strategie řízení třídy*. Vyd. 5. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-650-6.

KASÍKOVÁ, H. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-712-1.

KREJČOVÁ, V. a KARGEROVÁ, J. (2011). *Začít spolu*. Praha: Portál.

TOMKOVÁ, A. (2007). *Program Čtením a psaním ke kritickému myšlení v primární škole*. Praha: PedF UK.

TOMKOVÁ, A. et al. (2009). *Učíme v projektech*. Praha: Portál.

Formy výuky. *Metodický portál RVP* [online]. Dostupné z: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/F/Formy_v%C3%BDuky

Charakteristiky jednotlivých metod a forem výuky. (2010). In: *Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/manual_archu.pdf

5. Individualizace výuky

Klíčová slova a teze: individuální potřeby, deprivace, individualizace, diferenciacce, segregace, integrace, inkluzivní vzdělávání, skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci mimořádně nadaní v běžné škole, individuální vzdělávání, individualizace v aktuální legislativě a kurikulárních dokumentech, podpůrná opatření, princip individualizace v dějinách pedagogiky a různých typech škol, osobnostní typy, učební styly; pedagogická diagnostika, prevence i intervence u žáků s SVP a žáků mimořádně nadaných; strategie diferenciacce výuky v heterogenní třídě, spolupráce s rodiči a odborníky

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

LECHTA, V. et al. (2016). *Inkluzivní pedagogika*. Praha: Portál.

MIKOVÁ, Š. a STANG, J. (2015). *Typologie osobnosti u dětí: využití ve výchově a vzdělávání*. Praha: Portál.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. et al. (2011). *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada. (Kapitola 11 a 26).

VÁGNEROVÁ, M. (2014). *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál.

Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání [online]. Dostupné z: <https://cosiv.cz/cs/>

Inkluze v praxi [online]. Dostupné z: <http://www.inkluzevpraxi.cz/>

Inkluzivní škola [online]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/>

Nadané děti [online]. Dostupné z: <http://www.nadanedeti.cz/>

Podpora inkluze. *Katalog podpůrných opatření* [online]. Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/>

Podpora inkluze. *NÚV* [online]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p-kap/podpora-inkluzi>

6. Hodnocení procesů a výsledků učení

Klíčová slova a teze: význam hodnocení pro učení; funkce hodnocení; vztah hodnocení a dalších didaktických kategorií; typy hodnocení: formativní, sumativní, finální, průběžné, kritériální, normativní, vrstevnické, sebehodnocení, hodnocení dle individuální a sociální vztahové normy; kritéria hodnocení ve vztahu k cílům vzdělávání (závazným cílům, které určují kurikulárními dokumenty, konkrétním cílům dané výukové jednotky, individualizovaným cílům), přístup k chybě žáka, popisný a hodnotící jazyk učitele; techniky formativního hodnocení; testování; žákovské portfolio; participace rodičů v oblasti hodnocení; mezinárodní měření výsledků ve vzdělávání

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

STARÝ, K., CHVÁL, M., LAUFKOVÁ, V. a kol. *Hodnocení pro učení* (2023) (dostupné zde: <https://cuni.futurebooks.cz/book-access-password/hodnoceni-pro-uceni>)

STARÝ, K. a LAUFKOVÁ, V. (2016). *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál.

WILIAM, D. a LEAHY, S. (2016). *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: ve spolupráci s nakladatelstvím Martina Romana a projektem Čtení pomáhá vydala EDUKAČNÍ LABORATOŘ.

FLETCHER-WOOD, Harry. *Responzivní výuka: kognitivní vědy a formativní hodnocení v praxi*. Přeložil Miroslava KOPICOVÁ. Praha: Euromedia Group, 2021. Universum (Euromedia Group). ISBN 978-80-242-7152-1.

KOŠTÁLOVÁ, H., MIKOVÁ, Š. a STANG, J. (2008). *Školní hodnocení žáků a studentů*. Praha: Portál.

KRATOCHVÍLOVÁ, J. (2011). *Systém hodnocení a sebehodnocení žáků: zkušenosti z České republiky i Evropských škol*. Brno: MSD.

SLAVÍK, J. (1999). *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi*. Praha: Portál.

7. Rozvoj počáteční čtenářské gramotnosti

Klíčová slova a teze: čtenářská gramotnost; pregramotnost a počáteční čtenářská gramotnost; zahraniční výzkumy čtenářské gramotnosti; metody rozvoje počáteční čtenářské gramotnosti; inovace a variabilita ve školním rozvoji počáteční čtenářské gramotnosti; cíle, obsah a hodnocení rozvoje počáteční čtenářské gramotnosti

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

RONKOVÁ, J., WILDOVÁ, R. (2022). Didaktika počáteční čtenářské gramotnosti a pregramotnosti. E-book (online). Praha: PedF UK. ISBN 978-80-7603-314-6. Dostupné také z: [https://cuni.futurebooks.cz/book/didaktika-rozvoje-pocatecni-ctenarske-gramotnosti/?/impressum/ Impressum \(futurebooks.cz\)](https://cuni.futurebooks.cz/book/didaktika-rozvoje-pocatecni-ctenarske-gramotnosti/?/impressum/Impressum(futurebooks.cz))

KROPÁČKOVÁ, J. WILDOVÁ, R., KUCHARSKÁ, A. Pojetí a rozvoj čtenářské pregramotnosti v předškolním období. *Pedagogická orientace*. 2014, 24(4), 488–510. ISSN 1211-4669.

VYKOUKALOVÁ, V., WILDOVÁ, R. *Čtenářská gramotnost žáků 1. stupně a možnosti jejího rozvoje*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7290-642-0.

WILDOVÁ, R. (2004). *Rozvoj počáteční čtenářské gramotnosti*. Praha: PedF UK.

WILDOVÁ, R. et al. (2002). *Aktuální problémy didaktiky prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: PedF UK.

8. Rozvoj počáteční písařské gramotnosti

Klíčová slova a teze: počáteční písařská gramotnost; psaní leváků; vázané a nevázané písmo; alternativní metody výuky psaní, inovace a variability; současná koncepce rozvoje počáteční písařské dovednosti

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

RONKOVÁ, J., WILDOVÁ, R. (2022). Didaktika počáteční čtenářské gramotnosti a pregramotnosti. E-book (online). Praha: PedF UK. ISBN 978-80-7603-314-6. Dostupné také z: [https://cuni.futurebooks.cz/book/didaktika-rozvoje-pocatecni-ctenarske-gramotnosti/?/impressum/ Impressum \(futurebooks.cz\)](https://cuni.futurebooks.cz/book/didaktika-rozvoje-pocatecni-ctenarske-gramotnosti/?/impressum/Impressum(futurebooks.cz))

WILDOVÁ, R., KUCHARSKÁ, A. Inovace rozvoje písařské gramotnosti - Výuka písma Comenia script. *Didaktické studie*, 2014, 6(1). ISSN 1804-1221.

DOLEŽALOVÁ, J. (2010). *Rozvoj grafomotoriky v projektech*. Praha: Portál.

LENCOVÁ, R. (2008). *Comenia Script: praktický manuál*. Praha: Svět.

TYMICHOVÁ, H. (1996). *Nauč mne číst a psát*. Praha: SPN.

9. Rozvíjení přírodovědné gramotnosti na 1. stupni ZŠ

Klíčová slova a teze: základy přírodních věd v prvouce a přírodovědě; Člověk a jeho svět –přírodovědná část, práce s rostlinným materiálem ve výuce prvouky a přírodovědy; didaktické metody a organizační formy ve výuce prvouky a přírodovědy; projektové vyučování; badatelské vzdělávání; environmentální vzdělávání a výchova na 1. stupni ZŠ; příprava na vyučování prvouky a přírodovědy; tvorba a hodnocení pracovních listů a didaktických testů; učebnice prvouky a přírodovědy

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

SKÝBOVÁ, J. (2004). *Environmentální vzdělávání a výchova na prvním stupni základních škol*. Praha: Pedagogické centrum.

SKÝBOVÁ, J. (2007). *Vybrané kapitoly z didaktiky přírodovědné části prvouky a přírodovědy*. Praha: PedF UK.

SKÝBOVÁ, J. (2007). *Základy přírodních věd: Botanika pro učitelství I. stupně*. Praha: PedF UK.

TEODORIDIS, V. a SKÝBOVÁ, J. (2010). *Základy geologie, ekologie a problematiky životního prostředí pro učitelství I. stupně*. Praha: PedF UK.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Učebnice, pracovní sešity a metodické příručky pro prvouku a přírodovědu.

10. Rozvoj společenskovední gramotnosti na 1. stupni

Klíčová slova a teze: současné pojetí společenskovedního vzdělávání v RVP ZV; způsob uspořádání učiva: oborový a tematický, jejich přínos a rizika; cíle historického učiva, cíle zeměpisného učiva, cíle politického učiva (učiva o současné společnosti); výukové metody vhodné pro rozvoj společenskovední gramotnosti; badatelské metody v společenskovedním vzdělávání; nosné (velké) myšlenky (podstatná zobecnění) a obsah učiva; příprava učitele na výuku; analýza učebnic prvouky a vlastivědy

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

DVOŘÁKOVÁ, M. a DVOŘÁK, D. (2005). Společenskovední vzdělávání. In: V. Spilková. *Proměny primárního vzdělávání v ČR*. Praha: Portál.

DVOŘÁKOVÁ, M., STARÁ, J. a STRAŠÁK, Z. (2010). *Společnost: člověk a jeho svět: pro 4. ročník základní školy*. Plzeň: Fraus.

DVOŘÁKOVÁ, M., STARÁ, J. a STRAŠÁK, Z. (2011). *Společnost: člověk a jeho svět: pro 5. ročník základní školy*. Plzeň: Fraus.

STARÁ, J. (2004). *Výchova k demokratickému občanství v primární škole*. Praha: PedF UK.

STARÁ, J. a STARÝ, K. (2017). Studie výuky dějepisného učiva na 1. stupni ZŠ. *Pedagogická orientace*, 27(1), 6-29.

11. Pojetí dítěte a dětství

Klíčová slova a teze: pojetí dítěte (včetně různorodých historických podmínek); pojetí dětství jako svébytné etapy v životě člověka; dítě v osobnostně rozvíjejícím konceptu vzdělávání a výchovy; význam poznávání dítěte v profesi učitele, práva dítěte; význam přípravy na školu a roli žáka; adaptační období po vstupu do základního vzdělávání

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

HEJLOVÁ, H. (2010). *Práva dítěte ve vzdělávání – výzva pro učitele*. Praha: PedF UK.

HEJLOVÁ, H., OPRAVILOVÁ, E., UHLÍŘOVÁ, J. a BRAVENÁ, N. (2013). *Nahlížení do světa dětí*. Praha: PedF UK.

HELUS, Z. (2009). *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha: Portál.

KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. et al. (2010). *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál.

LENDEROVÁ, M. a RÝDL, K. (2006). *Radostné dětství: dítě v Čechách devatenáctého století*. Praha: Paseka.

RÝDL, K. (1994). *Alternativní pedagogické hnutí v současné společnosti*. Brno: Marek Zeman.

12. Žák primární školy

Klíčová slova a teze: charakteristiky žáka primární školy v kognitivní, afektivní, psychomotorické oblasti; porovnání charakteristik žáka primární školy se žákem mateřské a sekundární školy; vstup žáka do základní školy-školní zralost a připravenost, přípravné třídy a odklad školní docházky; proměny charakteristik žáka mezi 1. a 5. ročníkem a jeho příčiny; nejvýznamnější teorie vývojové psychologie a psychologie osobnosti; osobnost žáka; osobnostní typy; gender; potřeby žáka

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

DANDOŤÁ, E., KROPÁČKOVÁ, J., NÁDVORNÍKOVÁ, H., PRAVCOVÁ, D. a PŘÍKAZSKÁ, I. (2018). *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe.

HELUS, Z. (2009). *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál.

MERTIN, V. a KREJČOVÁ, L. (2016). *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika*. Praha: Wolters Kluwer.

MIKOVÁ, Š. a STANG, J. (2015). *Typologie osobnosti u dětí: využití ve výchově a vzdělávání*. Vydání druhé. Praha: Portál.

VÁGNEROVÁ, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum.

13. Učitel a jeho profese

Klíčová slova a teze: specifika profese učitele; profesní kompetence; vzdělávání učitelů; profesní rozvoj učitelů a způsoby jeho podpory; profesionalizace učitelství; standard profese učitele, typologie učitelů, vyučovací styl učitele, učitelovo pojetí výuky; autodiagnostika a sebereflexe učitele; psychohygienu učitele, syndrom vyhoření; učitel-výzkumník; akční učitelství; aktuální problémy učitelství; aktuální legislativa

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

FENSTERMACHER, G. D. a SOLTIS, J. F. (2008). *Vyučovací styly učitelů*. Praha: Portál.

SMETÁČKOVÁ, Irena, Stanislav ŠTECH, Ida VIKTOROVÁ, Veronika MARTANOVÁ, Anna PÁCHOVÁ a Veronika FRANCOVÁ. *Učitelství vyhoření: proč vzniká a jak se proti němu bránit*. Praha: Portál, 2020. ISBN 978-80-262-1668-1.

SPILKOVÁ, V. a JANÍK, T. et al. (2016). *Vzdělávání a profesní rozvoj učitelů v teoretické a výzkumné reflexi*. Monotematické číslo časopisu Pedagogika, 4/2016, 365 – 367.

TALIS. (2018). *Národní zpráva*. (2018). Praha: ČŠI. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Mezinarodni-setreni-TALIS-2018-Narodni-zprava>

ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, M. *Techniky osobnostního rozvoje a duševní hygieny učitele*. Praha: Grada.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada. (Kapitola 1-2).

14. Primární škola v systému vzdělávání

Klíčová slova a teze: školský vzdělávací systém; ISCED; srovnání českého a vybraného zahraničního systému; indikátory srovnávání školských systémů; informační zdroje pro srovnání školských vzdělávacích systémů; jednotný, selektivní školský systém; přechod mezi preprimárním, primárním a nižším sekundárním typem vzdělávání; inkluzivní systém

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

JEŽKOVÁ, V., GREGER, D. et al. (2007). *Školní vzdělávání. Zahraniční trendy a inspirace*. Praha: Karolinum.

PRŮCHA, J. (2006). *Vzdělávání a školství ve světě: základy mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*. Praha: Portál.

WALTEROVÁ, E. (2006) *Srovnávací pedagogika: vývoj a proměny v globálním kontextu*. Praha: PedF UK.

České školství v mezinárodním srovnání. MŠMT ČR [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/ceske-skolstvi-v-mezinarodnim-srovnani-1>

Eurydice. *European Commission* [online]. Dostupné z: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/>

15. Koncepce výuky

Klíčová slova a teze: transmisivní pojetí; konstruktivistické pojetí; alternativní pedagogické koncepce; inovativní programy (pedagogické inovace); učitelovo pojetí výuky; koncepční principy výuky – např. individualizace, kooperativní učení); výuka orientovaná na dítě/na obsah; společné vzdělávání; inkluze

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

HEJNÝ, M. a KUŘINA, F. (2001). *Dítě, škola a matematika: konstruktivistické přístupy k vyučování*. Praha: Portál.

KALHOUS, Z., OBST, O. et al. (2009). *Školní didaktika*. Praha: Portál.

RÝDL, K. (1994). *Alternativní pedagogické hnutí v současné společnosti*. Brno: Marek Zeman.

ŠKODA, J. a DOULÍK, P. (2011). *Psychodidaktika*. Praha: Grada.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. (2007). *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada.

16. Školní třída jako sociální skupina, klima třídy

Klíčová slova a teze: sociální skupina, její struktura a dynamika; role a pozice ve skupině; role třídního učitele; složení tříd; metody a postupy diagnostiky třídy; složky klimatu, znaky dobrého klimatu; postupy při podpoře bezpečného klimatu, stmelování kolektivu a rozvoj sociálních dovedností žáků; osobnostní a sociální výchova; konflikty a narušené vztahy ve skupině; šikana; dívky a chlapci ve skupině; začlenění žáků se SVP; zodpovědnost žáků za třídní/školní společenství, spolupráce s odborníky

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

HERMOCHOVÁ, S. (2005). *Skupinová dynamika ve školní třídě*. Kladno: Aisis.

JANOŠOVÁ, P., KOLLEROVÁ, L., ZÁBRODSKÁ, K. et al. (2016). *Psychologie školní šikany*. Praha: Grada.

Odyssea [online]. Dostupné z: <http://www.odyssea.cz>

17. Motivace žáka ve výuce

Klíčová slova a teze: vztah motivace a potřeb, hierarchie potřeb; vnitřní a vnější zdroje motivace, potřeby ve vztahu k učení (poznávací, sociální, výkonové); typologie žáků z hlediska výkonových potřeb, práce učitele s výkonovou motivací; způsoby (metody) podpory a rozvíjení vnitřní motivace k učení; práce s vnější motivací ve výuce (možnosti a principy využití operantního podmiňování)

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

ČÁP, J. (2017). *Psychologie pro učitele*. Portál: Praha.

HRABAL, V. a PAVELKOVÁ, I. (2011). *Školní výkonová motivace žáků: Dotazník pro rodiče* [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání. Dostupné také z: http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/24_Skolni_vykonova_motivace_zaku.pdf

PAVELKOVÁ, I. (2002). *Motivace žáků k učení. Perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci*. Praha: PedF UK.

PAVELKOVÁ, I. a FRENC, M. (2000). Typizování žáků učitelem. In D. Heller, a Šturma, J. *Psychologie pro třetí tisíciletí* (s. 217 – 221). Olomouc: Test centrum.

Tělesná postižení a závažná onemocnění. *Katalog podpůrných opatření* [online]. Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/telesne-postizeni-a-zavazna-onemocneni/modifikace-vyucovacich-metod-a-forem/4-2-7-podpora-motivace-zaka-2/>

18. Řízení třídy

Klíčová slova a teze: behavioristické postupy při řízení třídy (zpevnování žádoucího chování); humanistický přístup k řízení třídy; pravidla; sebeřízení ve vazbě na věková a individuální specifika žáků; řízení třídy ve vazbě na vyučovací styl; zadávání instrukcí a poskytování podpor; spolupráce s dalším učitelem, asistentem pedagoga, spec. pedagogem, školním psychologem ve třídě; autorita učitele, případně dalšího dospělého ve třídě; kázeň a její percepce; příčiny a prevence rušivého chování; metody a organizační formy pro efektivní řízení třídy ve společném vzdělávání; využití vyučovacího času; plánování s ohledem na řízení třídy - třídní management

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

WILDOVÁ, Radka - POCHÉ KARGEROVÁ, Jana - KRČMÁŘOVÁ, Tereza - Hejlová, Helenal. ***Obecná didaktika II. - Řízení třídy***. 1 vyd. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2020, 100 s. ISBN 978-80-7603-246-0. dostupné zde: <https://cuni.futurebooks.cz/detail-knihy/obecna-didaktika-ii-rizeni-tridy>

AUGER, M. T. a BOUCHARLAT, Ch. (2005). Učitel a problémový žák. Praha: Portál.

BENDL, S. (2011). Školní kázeň v teorii a praxi. Praha: Triton.

FONTANA, D. (2003). Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál. (Kapitola 13).

STARÁ, J. (2009). Jak předcházet rušivému chování ve třídě a jak jej řešit? Učitelské listy. [online].

Dostupné z: <http://www.ucitelske-listy.cz/2009/09/jana-stara-jak-predchazet-rusivemu.html>

19. Hodnoty ve výchově a výchova hodnotám

Klíčová slova a teze: hodnota; hierarchie hodnot; hodnotové obsahy ve vztahu k hodnotám společnosti; hodnotová orientace žáka, vlivy na ni a její pedagogické ovlivňování; morální vývoj dítěte; identitní procesy; kultura školy; skryté kurikulum; prostředky (metody, postupy); výchovy k hodnotám; práva dítěte; etika práce učitele, výchova k hodnotám v RVP ZV

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

HEJLOVÁ, H. (2010). *Práva dítěte ve vzdělávání – výzva pro učitele*. Praha: PedF UK.

PELCOVÁ, N. a SEMRÁDOVÁ, I. (2014). *Fenomén výchovy a učitelská etika povolání*. Praha: Karolinum.

POL, M. et al. (2005) *Kultura školy*. Brno: Masarykova univerzita.

RVP ZV

STARÁ, J. (2016). *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*. Praha: Národní institut pro další vzdělávání.

VACEK, P. (2011). *Psychologie morálky a výchova charakteru žáků*. Hradec Králové: Gaudeamus.

20. Spolupráce školy s rodinou a dalšími partnery školy

Klíčová slova a teze: rodina, komunikace a spolupráce; očekávání rodičů vůči škole; vztahy, modely spolupráce školy a rodiny; problémový rodič; způsob výchovy v rodině; bariéry ve spolupráci rodiny a školy; programy a iniciativy zaměřené na spolupráci školy a rodiny; typologie rodičů; komunita rodiny a školy; partnerství s odborníky, institucemi zaměřenými na výchovu a vzdělávání a péči o dítě

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

ČAPEK R. (2013). *Učitel a rodič* (s. 18). Praha: Grada.

ČERNÝ, K., GREGER, D. et al. (2010). Pohledy na budoucnost české školy: rodiče a veřejnost. *Orbis scholae*, 4 (3), 93–109.

FELCMANOVÁ, A. et al. (2013). *Rodiče nečekaní spojenci. Jak rozvíjet partnerský dialog mezi školou a rodinou*. Praha: Člověk v tísni o.p.s.

POCHE KARGEROVÁ, J. (2018). *Spolupráce s rodinou a komunitou v programu Začít spolu*. Praha: Pasparta.

RABUŠICOVÁ, M. et al. (2004). *Škola a (versus) rodina*. Brno: Masarykova univerzita.

26. 7. 2023